

מפתח תשובות נכונות

שאלה	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
תשובה	(4)	(1)	(2)	(2)	(1)	(3)	(1)	(2)	(1)	(4)

שאלה	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
תשובה	(2)	(1)	(2)	(1)	(1)	(3)	(3)	(4)	(2)	(1)

שאלה	21	22	23
תשובה	(2)	(1)	(4)

הסברים

אנלוגיות (שאלות 1-6)

1. השאלה: **לדובב : לדבר** – (לדובב = לגרום למישהו אחר לדבר)

היחס: **לדובב** זה לגרום למישהו **לדבר**.
א' הוא מי שגרם למישהו אחר **ב'**

- תשובה (1): ללמוד : לדעת. האם **ללמוד** זה לגרום למישהו אחר **לדעת**? לא.
 תשובה (2): להבטיח : לקיים. האם **להבטיח** זה לגרום למישהו אחר **לקיים**? לא. מי **שהבטיח** הוא מי שהתחייב **לקיים**.
 תשובה (3): לנקום : לפגוע. האם **לנקום** זה לגרום למישהו אחר **לפגוע**? לא.
 תשובה (4): להאיץ : להזדרז. האם **להאיץ** זה לגרום למישהו אחר **להזדרז**? כן.
תשובה (4).

2. השאלה: **זר : שזר** -

היחס: **שזר** זה יצר **זר**.
ב' זה יצר **א'**

- תשובה (1): ערמה : גיבב. האם **גיבב** זה יצר **ערימה**? כן.
 תשובה (2): צמר : גזז. האם **גזז** זה יצר **צמר**? לא. **גזז** זה הוריד את **הצמר**.
 תשובה (3): כיכר : פָּרַס. האם **פרס** זה יצר **כיכר**? לא. **פָּרַס** זה בצע, חתך **כיכר**.
 תשובה (4): מסמר : מְסַמֵּר. האם **מְסַמֵּר** זה יצר **מסמר**? **מְסַמֵּר** זה חיבר באמצעות מסמרים.
תשובה (1).

אפריל 2013 - הסברים לפרק הראשון במילולית

3. השאלה: **אכיפת החוק** : עבריינות -

היחס : **אכיפת החוק** היא פעולה אשר נועדה למנוע את העבריינות.

א' היא פעולה המיועדת למנוע **ב'**

תשובה (1): זינוק : ריצה. האם **זינוק** היא פעולה המיועדת למנוע **ריצה**? לא. **זינוק** היא הפעולה המתבצעת עם תחילת הריצה.

תשובה (2): אטימה : חדירה. האם **אטימה** היא פעולה המיועדת למנוע **חדירה**? כן. **אטימה** היא סתימה/סגירה המיועדת למנוע **חדירה**.

תשובה (3): התמכרות : תלות. האם **התמכרות** היא פעולה שמיועדת למנוע **תלות**? לא. **התמכרות** היא **להיטות** שאינה נשלטת לעניין מסוים..

תשובה (4): שתלטנות : צייתנות. האם **שתלטנות** היא פעולה המיועדת למנוע **צייתנות**? לא. **שתלטנות** היא תכונה אשר מאופיינת ביצר שררה, ברצון שאחרים יצייתו לך.

תשובה (2).

4. השאלה: **משוער** : **ודאי** - (מהביל = פולט אדים)

היחס : משהו **משוער** הוא משהו שאינו **ודאי**

א' הוא משהו שאינו **ב'**.

תשובה (1): מחפה : חשוף. האם **מחפה** הוא משהו שאינו **חשוף**? לא. לחפות זה לכסות, לצפות, כלומר לגרום לכך שמשהו (אחר) לא יהיה **חשוף**.

תשובה (2): חלקי : ממצה. האם משהו **חלקי** הוא משהו שאינו **ממצה**? כן. משהו **ממצה** הוא משהו יסודי, המקיף את הכול מכל הצדדים, ולכן חלקי הוא משהו שאינו ממצה.

תשובה (3): מנותץ : שביר. האם משהו **מנותץ** הוא משהו שאינו **שביר**? לא. דבר שהוא **מנותץ** הוא דבר **שביר**.

תשובה (4): מבואר : ברור. האם משהו **מבואר** הוא משהו שאינו ברור? לא. משהו **מבואר** הוא משהו אשר הוסבר, כלומר הוא ברור.

תשובה (2).

5. השאלה: **גינה** : **אחו** – (אחו = כר, שטח לח המכוסה עשב)

היחס : **גינה** היא גן מלאכותי ואחו הוא שטח מרעה טבעי.

א' ו-**ב'** הם שני דברים דומים, **א'** טבעי ו-**ב'** מלאכותי

תשובה (1): ברכת שחיה : אגם. האם **ברכת שחיה** ואגם הם שני דברים דומים, אחד מלאכותי ואחד טבעי? כן.

תשובה (2): מדרגות נעות : מעלית. האם **מדרגות נעות** ו**מעלית** הם שני דברים דומים, אחד מלאכותי ואחד טבעי? לא. גם **מדרגות נעות** וגם **מעלית** שניהם מלאכותיים.

תשובה (3): משואה : לפיד. האם **משואה** ו**לפיד** הם שני דברים דומים, אחד מלאכותי ואחד טבעי? לא. גם **משואה** וגם **לפיד** שניהם מלאכותיים.

תשובה (4): מעדר : דחפור. האם **מעדר** ו**דחפור** הם שני דברים דומים, אחד מלאכותי ואחד טבעי? לא. גם **מעדר** וגם **דחפור** שניהם מלאכותיים.

תשובה (1).

6.

השאלה: לא שזפתו עין : ראה – (שזף את עינו = ראה ; נהנה מלהביט)

היחס: לא שזפתו עין הוא משהו שאף אחד לא ראה אותו.

א' זה משהו שאף אחד לא ב' אותו.

תשובה (1): דרך הישר : חטא. האם דרך הישר הוא מי שאף אחד לא חטא אותו? לא. מי שהולך בדרך הישר הוא מי שאינו חוטא.

תשובה (2): בית מרפא : חלה. האם בית מרפא הוא משהו שאף אחד לא חלה אותו? לא. בית מרפא הוא מקום למי שחלה (עד שיבריא).

תשובה (3): שדה בור : חרש. האם שדה בור הוא משהו שאף אחד לא חרש אותו? כן. שדה בור הוא שדה בלתי מעובד, כלומר שאף אחד לא חרש אותו.

תשובה (4): עיר רפאים : נטש. האם עיר רפאים היא מקום שאף אחד לא נטש אותו? לא. עיר רפאים היא מקום אשר ננטש.

תשובה (3).

הבנה והסקה (שאלות 7-17)

7.

השאלה: בארצות הברית מספקים יותר ממאה כורים גרעיניים כחמישית מתפוקת החשמל הכוללת של המדינה, ואף ש____, התפוקה הגרעינית של ארצות הברית גדלה משנה לשנה, עם התפתחותה של הטכנולוגיה.

איזו מן האפשרויות הבאות משלימה את המשפט בצורה הטובה ביותר?

פיתרון: נבדוק את התשובות המוצעות.

תשובה (1): בעשרים השנים האחרונות לא גדל מספר הכורים במדינה.

נשבץ את התשובה המוצעת במשפט המקורי, ונקבל: " בארצות הברית מספקים יותר ממאה כורים גרעיניים כחמישית מתפוקת החשמל הכוללת של המדינה, ואף שבעשרים השנים האחרונות לא גדל מספר הכורים במדינה, התפוקה הגרעינית של ארצות הברית גדלה משנה לשנה, עם התפתחותה של הטכנולוגיה." המשפט אשר התקבל הינו הגיוני שכן אכן ישנו ניגוד בין הנתון כי מספר הכורים לא גדל לבין העובדה שתפוקתם גדלה, ניגוד אשר מוסבר על ידי ההתפתחות בטכנולוגיה. זו התשובה הנכונה.

תשובה (1).

8.

השאלה: אפרת: "אודט, החיה בשכונת הפאר נאות-קרחונים, סיפרה לי שקנתה זוג מכנסיים במחיר מציאה בקניון שבשכונתה. לאחר ששמעתי מה מחירם, אמרתי לה כי מה שגר ליד נפחיה, אינו שומע את הלמות הפטישים."

מדברי אפרת אפשר להסיק כי לדעתה -

פיתרון: נבחן את נתוני השאלה והמשל על מנת להבין מה ניתן להסיק מהם.

(א) אודט מתגוררת בשכונת פאר.

(ב) לדעתה של אודט מחירם של זוג המכנסיים הוא מציאה.

(ג) כאשר אפרת שמעה מה היה מחיר המכנסיים היא סיפרה משל, אשר לפיו מי שגר ליד נפחיה אינו שומע את הלמות הפטישים, כלומר מי שרגיל להלמות פטישים כבר אינו מבחין ברעש זה, על אף שברור כי רעש זה מהווה מטרד עבור אנשים אחרים.

אפרת מקבילה בין מגוריה של אודט בשכונת פאר למגורים ליד נפחיה; כפי שמי שגר ליד נפחיה מתרגל לרעש ולכן אינו מסוגל לשמוע את הלמות הפטישים, כך גם מי שגר בשכונת פאר מתרגל למחירים הגבוהים ולכן אינו מבחין בהם, כלומר אינו יודע כי אפשר להשיג מכנסיים במחירים זולים יותר.

תשובה (2).

9.

השאלה: אחד מתפקידיה של חומצת השומן אומגה 3 בתקשורת הבין-עצבית במוח הוא לבודד את סיבי העצב מהסביבה המימית של המוח, ובכך למנוע זליגה של האות החשמלי מהעצב. אם אין בגוף די אומגה 3, חומצת שומן ארכידונית מסוג אומגה 6 משמשת במקומה, אלא שהדבר מגביר מאוד את פעילות המערכת החיסונית ובכך משבש את התקשורת הבין-עצבית.

מה הטענה המרכזית בפסקה?

פיתרון: על פי הפסקה תפקידיה של חומצת השומן אומגה 3 בתקשורת הבין-עצבית, הוא לבודד את סיבי העצב. כאשר אין בגוף חומצה כזו בכמות מספקת, חומצת השומן אומגה 6 עושה זאת במקומה, אולם חומצה זו מגבירה את פעילות המערכת החיסונית ולכן משבשת את התקשורת הבין-עצבית, ומכאן שמחסור באומגה 3 פוגע בסופו של דבר בתקשורת הבין-עצבית. התשובה הנכונה היא תשובה (1). נסביר מדוע כל אחת מהתשובות האחרות אינה נכונה.

תשובה (2): אומגה 6 היא תחליף מתאים במקרה של מחסור באומגה 3. תשובה זו אינה נכונה שכן אומגה 6 אינה תחליף מתאים מכיוון שבמקרה של שימוש באומגה 6 נפגעת התקשורת העצבית.

תשובה (3): גם אומגה 3 וגם אומגה 6 חיוניות לתפקוד תקין של התקשורת הבין-עצבית. כאמור, השימוש באומגה 6 משבש את התקשורת הבין-עצבית, כלומר פוגע בתפקוד תקין של תקשורת זו.

תשובה (4): אומגה 6 מגבירה מאוד את פעילותה של המערכת החיסונית. טענה זו נכונה על פי הקטע, אולם מכיוון שנשאלנו מה הטענה המרכזית בקטע, והקטע עוסק בתקשורת הבין-עצבית, הרי שזו אינה התשובה הנכונה.

תשובה (1).

10.

השאלה: בתכנית רדיו מושמעים שירים על פי כלל מסוים.

בתוכנית הושמעו בזה אחר זה השירים האלה: בלדה באנגלית משנות השמונים שאורכה כארבע דקות, שיר קצבי בעברית מן העשור האחרון שאורכו כשתי דקות ובלדה באנגלית משנות התשעים שאורכה כשתי דקות.

איזה מן הכללים שלהלן **אינו** יכול להיות הכלל שלפיו מושמעים השירים בתוכנית?

פיתרון: נבדוק את התשובות המוצעות.

תשובה (1): אחרי בלדה יושמע שיר קצבי, ולהפך

מכיוון שבהתחלה הושמעה בלדה, לאחר מכן הושמע שיר קצבי ולבסוף בלדה, הרי שיתכן כי זהו הכלל שלפיו הושמעו השירים בתוכנית.

תשובה (2): אחרי שיר באנגלית יושמע שיר בעברית, ולהפך

מכיוון שבהתחלה הושמע שיר באנגלית, לאחר מכן הושמע שיר בעברית, ולבסוף שיר באנגלית, הרי שיתכן כי זהו הכלל שלפיו הושמעו השירים בתוכנית.

תשובה (3): אחרי שיר שאינו מן העשור האחרון יושמע שיר מן העשור האחרון, ולהפך

על פי הנתונים הושמעו שירים בסדר הבא: שנות השמונים, שיר מן העשור האחרון ושיר משנות התשעים, הרי שיתכן כי זהו הכלל שלפיו הושמעו השירים בתוכנית.

תשובה (4): אחרי שיר שאורכו כארבע דקות יושמע שיר שאורכו כשתי דקות, ולהפך

מכיוון שבהתחלה הושמע שיר שאורכו **4 דקות**, לאחר מכן הושמע שיר שאורכו **2 דקות**, ולבסוף שיר שאורכו **2 דקות**. מכיוון שאחרי שיר שאורכו 2 דקות צריך להיות מושמע שיר שאורכו 4 דקות, הרי שלא יתכן כי זהו הכלל שלפיו הושמעו השירים בתוכנית.

תשובה (4).

11.

השאלה: כל עוד תקצבה המדינה את בתי הספר היסודיים לפי מספר הכיתות בבית הספר, ולא לפי מספר התלמידים, גרם הדבר לבזבוז משאבים ניכר. המעבר לשיטת תקצוב לפי תלמיד ולא לפי כיתה פתר בעיה זו, אך העלה חששות אשר לגורלם של בתי ספר לתלמידים עם צרכים מיוחדים. ואולם, אותם המדינה ממשיכה לתקצב לפי מספר הכיתות.

איזה מהטענות הבאות נכונה על פי האמור לעיל?

פיתרון: על פי הקטע:

- (א) תקצוב על פי מספר הכיתות היה בזבזני וכי המעבר לשיטת תקצוב לפי תלמיד פתר בעיה זו.
(ב) את בתי הספר לתלמידים עם צרכים מיוחדים המדינה ממשיכה לתקצב לפי כיתה.

תשובה (1): המעבר לשיטת תקצוב לפי תלמיד, ולא לפי כיתה כבעבר, לא הביא לידי החיסכון הרצוי במשאבים בגלל התמיכה בבתי ספר לתלמידים עם צרכים מיוחדים.

לא נטען בקטע כי השינוי בשיטת התקצוב לא הביא לידי החיסכון הרצוי, אלא כי הוא פתר את בעיית הבזבוז.

תשובה (2): בבואה לתקצב בתי ספר לתלמידים עם צרכים מיוחדים, המדינה חורגת משיטת התקצוב לפי תלמיד אף ששיטה זו חסכונית מקודמתה. זו התשובה הנכונה.

תשובה (3): בתי ספר לתלמידים עם צרכים מיוחדים הם שגרמו למדינה לעבור משיטת תקצוב לפי כיתה לשיטה חסכונית יותר, של תקצוב לפי תלמיד

אמנם נכון כי שיטת התקצוב החדשה היא חסכונית יותר, אולם המעבר לשיטה זו, על פי הקטע, נגרם כתוצאה מהבזבוז אשר נגרם בשיטת התקצוב לפי כיתה, ולא בשל בתי הספר לתלמידים עם צרכים מיוחדים. בבתי ספר אלו, על פי הקטע, נותרה שיטת התקצוב לפי כיתה.

תשובה (4): החששות לגורלם של בתי הספר לתלמידים עם צרכים מיוחדים התאמתו עם המעבר לשיטת תקצוב לפי תלמיד ולא לפי כיתה

אכן היו, על פי הקטע, חששות לגורלם של בתי הספר לתלמידים עם צרכים מיוחדים כתוצאה מהמעבר לשיטת התקצוב לפי תלמיד, אולם מסיבה זו את אותם בתי ספר המדינה מתקצבת בצורה הקודמת - לפי כיתה (על אף שהיא בזבזנית יותר).

תשובה (2).

השלמת משפטים (שאלות 12-14)

12.

הפרשנים הזרים המתמחים בענייני מולגוביה _____ מכך שההמונים במדינה זו _____ להפגין בכיכרות לאחר הטלת המס החדש, שכן _____ באקלימה הפוליטי של מולגוביה, _____ השלטונות בה מפילים את חתתם על האזרחים.

נציב את התשובה הראשונה, ובאמצעות בדיקתה ננתח את המשפט:

תשובה (1): הפרשנים הזרים המתמחים בענייני מולגוביה לא הופתעו כלל מכך שההמונים במדינה זו לא העזו לצאת להפגין בכיכרות לאחר הטלת המס החדש, שכן כל מי שמתמצא ולו במעט באקלימה הפוליטי של מולגוביה, בוודאי יודע כי השלטונות בה מפילים את חתתם על האזרחים.

המשפט בנוי משני חלקים והקשר ביניהם: החלק הראשון מתייחס לשאלה האם ההמונים במולגוביה יצאו להפגין כנגד המס החדש, החלק השני מתייחס לאקלים הפוליטי במולגוביה והקשר ביניהם הוא הפתעת או חוסר הפתעת הפרשנים מן המצב.

על פי המשפט חלקו הראשון הפרשנים לא הופתעו מכך שההמונים לא העזו לצאת להפגין כנגד המס. בחלקו השני של המשפט כתוב כי השלטונות במולגוביה מטילים את חיתתם על האזרחים, כלומר האזרחים שרויים בפחד מפני השלטונות. מכיוון שהאזרחים מפחדים מפני השלטונות, אכן אין זה מפתיע כי ההמונים לא העזו לצאת להפגין כנגד המס החדש. זו התשובה הנכונה.

תשובה (1).

13. "טועה מי שחושב שבעיני הצרכנים מחיר נמוך _____ בהעדפת מוצר של חברה מסוימת על פני מוצר מתחרה", אמר יהודה, מנכ"ל חברה לייצור נעליים. " _____ החלטתי _____ להשקיע בפרסום של מוצרי החברה, ולא _____ פיתוח טכנולוגיה שתאפשר הורדת מחירים."

נציב את התשובה הראשונה, ובאמצעות בדיקתה ננתח את המשפט:

פיתרון: נבדוק את התשובות המוצעות.

תשובה (1): "טועה מי שחושב שבעיני הצרכנים מחיר נמוך **אינו הגורם המכריע** בהעדפת מוצר של חברה מסוימת על פני מוצר מתחרה", אמר יהודה, מנכ"ל חברה לייצור נעליים. "אף על פי כן החלטתי **להפסיק** להשקיע בפרסום של מוצרי החברה, ולא **לחסוך במשאבים** לפיתוח טכנולוגיה שתאפשר הורדת מחירים."

המשפט בנוי משני חלקים, החלק הראשון מציג את דעתו של מנכ"ל החברה לגבי הגורם המכריע בעיני הצרכנים בהשוואה בין איכות המוצר למחירו, בחלק השני מוצגת החלטת המנכ"ל בנוגע להשקעה בפרסום וטכנולוגיה שתפחית את מחיר המוצר.

על פי תשובה זו **טועה** מי שחושב שמחיר **אינו** הגורם המכריע, כלומר בעיני הצרכנים מחיר הוא גורם מכריע. לפי החלק השני למרות זאת החליט המנכ"ל להפסיק להשקיע בפרסום והחליט להשקיע בפיתוח הטכנולוגיה שתאפשר הורדת מחירים. מכיוון שמחיר הוא הגורם המכריע בעיני צרכנים לא אמור להיות ניגוד בין התמקדות הצרכנים במחיר נמוך להחלטת המנכ"ל להשקיע בטכנולוגיה שתאפשר הפחתת מחיר. זו אינה התשובה הנכונה.

תשובה (2): "טועה מי שחושב שבעיני הצרכנים מחיר נמוך **הוא הגורם המכריע** בהעדפת מוצר של חברה מסוימת על פני מוצר מתחרה", אמר יהודה, מנכ"ל חברה לייצור נעליים. "על כן החלטתי **להמשיך** להשקיע בפרסום של מוצרי החברה, ולא **להפנות את כל המשאבים רק** לפיתוח טכנולוגיה שתאפשר הורדת מחירים."

על פי תשובה זו **טועה** מי שחושב שמחיר **הוא** הגורם המכריע, כלומר בעיני הצרכנים מחיר **אינו** הגורם המכריע.

לפי החלק השני מסיבה זו החליט המנכ"ל להשקיע בפרסום ולא להפנות משאבים רק להפחתת המחיר. מכיוון שמחיר **אינו** הגורם המכריע בעיני צרכנים יש התאמה בין עובדה זו להחלטת המנכ"ל להשקיע בפרסום ולא בטכנולוגיה שתאפשר הפחתת מחיר. זו התשובה הנכונה.

תשובה (2).

14. כשמעתי את תקליטה החדש של להקת " _____ " לא האמנתי למשמע אוזניי: הלהקה, _____ משְׁמָה נודעה בתור _____ בארץ, בחרה _____ את שמה.

נציב את התשובה הראשונה, ובאמצעות בדיקתה ננתח את המשפט:

פיתרון: נבדוק את התשובות המוצעות.

תשובה (1): כשמעתי את תקליטה החדש של להקת "הדס והחרישיים" לא האמנתי למשמע אוזניי: הלהקה, **שלמרות מה שהיה יכול להשתמע** משְׁמָה נודעה בתור **חלוצת מוזיקת הרעש** בארץ, בחרה **לשנות את סגנונה ולנגן מוזיקה ההולמת** את שמה.

בחלקו הראשון של המשפט מציג הכותב את תחושתו כאשר האזין לתקליטה של להקה כלשהי, והחלק השני הוא הסבר/פירוט לנאמר בחלקו הראשון.

על פי המשפט שלפנינו הכותב הופתע (לא האמנתי למשמע אוזניי) כאשר האזין לתקליט החדש של הלהקה "הדס והחרישיים". הסיבה להפתעתו היא כי על אף שהלהקה נודעה בעבר כחלוצת מוזיקת הרעש היא שינתה את סגנונה וכעת היא מנגנת מוזיקה ההולמת את שמה, כלומר מוזיקה שקטה. מכיוון שהכותב אכן הופתע בצדק, זו התשובה הנכונה.

תשובה (1).

15.

השאלה: בשנה ב' בלימודי תואר ראשון בספרות כל התלמידים לומדים בקורס החובה "עיונים ב'מוטל בן פייסי החזן" מאת שלום עליכם". בסוף השנה התברר למרצה כי בקורס זה, הציון הממוצע של התלמידים שלמדו שנה לפני כן בקורס הבחירה "יצירתו של שלום עליכם" היה גבוה מהציון הממוצע של התלמידים שלא השתתפו בקורס הבחירה. מכך הסיק המרצה כי השתתפות בקורס הבחירה מסייעת בהבנת החומר בקורס החובה.

איזו מהעובדות הבאות יכולה להחליש את מסקנתו של המרצה?

פיתרון: על פי הנתון בקורס החובה בשנה ב', היה ממוצע הציונים של מי שהשתתף בקורס הבחירה בשנה הקודמת גבוה מממוצע הציונים של מי שלא השתתף ומכאן המסקנה שהשתתפות בקורס הבחירה מסייעת בהבנת קורס החובה.

נבדוק את התשובות המוצעות:

תשובה (1): לקורס הבחירה מתקבלים רק בעלי ציונים גבוהים

תשובה זו מחלישה את המסקנה שכן לפיה יתכן שהצלחה בקורס החובה של התלמידים שהשתתפו בקורס הבחירה אינה נובעת מכך שקורס הבחירה סייע להם בהבנת החומר אלא בגלל שמדובר בתלמידים מצטיינים.

תשובה (2): ממוצע הציונים בקורס החובה היה נמוך מאוד

תשובה זו אינה מחזקת ואינה מחלישה את המסקנה. הנתון הוא כי ממוצע הציונים של מי שהשתתף בקורס הבחירה בשנה הקודמת גבוה מממוצע הציונים של מי שלא השתתף התלמידים, לפי תשובה זו אנו יודעים שהממוצע הכללי היה נמוך, אולם אין בכך כדי לחזק או להחליש את המסקנה.

תשובה (3): כמחצית מהתלמידים בקורס החובה לא השתתפו בקורס הבחירה

תשובה זו נותנת מידע לגבי גודלה של כל אחת מן הקבוצות: על פי התשובה, הקבוצה שהשתתפה בקורס הבחירה והקבוצה שלא השתתפה בקורס הבחירה הן קבוצות שוות. כל אחת מהן מהווה מחצית ממספר התלמידים בקורס החובה. אין בעובדה זו כדי להשפיע על המסקנה אשר עלתה מההבדל בין ממוצעי הקבוצות.

תשובה (4): קורס הבחירה נחשב קל יותר מקורס החובה.

לא ניתן ללמוד דבר מכך שקורס הבחירה היה קל יותר, עובדה זו אינה מסבירה את התוצאה הסופית אשר לפיה קבוצת המשתתפים בקורס הבחירה השיגה בקורס החובה ממוצע ציונים טובים יותר מן הקבוצה שלא השתתפה בקורס זה.

תשובה (1).

16.

השאלה: חסידי אסכולת הביצוע האותנטי במוסיקה סבורים שהפרשנות המוזיקלית המקובלת מבוססת לעיתים קרובות על מסורות מאוחרות, שאין להם עם רצונו של המלחין או עם נורמות הביצוע של תקופתו. לכן הם משתדלים להשתמש בתווים ממקור מוקדם ככל האפשר, ולא לנגן מתווים שנערכו בעת האחרונה, כיוון שלדעתם העריכה עשויה לטשטש את המאפיינים המקוריים של היצירה. גישה זו ספגה ביקורת רבה מצד מוזיקאים אחרים, שטענו כי היא מתמקדת בטפל ומתעלמת מן העיקר – ההבעה המוזיקלית האישית.

לפי הנאמר לעיל, באיזו מן השאלות שלהלן חלוקות דעותיהם של חסידי אסכולת הביצוע האותנטי ושל מתנגדיה?

פיתרון: על פי הקטע, חסידי אסכולת הביצוע האותנטי במוסיקה משתדלים להשתמש בתווים ממקור מוקדם ככל האפשר על מנת לשקף את רצון המלחין ועל מנת שלא לטשטש את המאפיינים המקוריים של היצירה. מוזיקאים אחרים טוענים שגישה זו מתעלמת מן העיקר – ההבעה המוזיקלית האישית, כלומר כי מה שחשוב הוא לא רצון המלחין אלא דרך ההבעה האישית של המבצע. נבדוק את התשובות המוצעות:

תשובה (1): האם הפרשנות המוזיקלית המקובלת נאמנה לכוונותיו של המלחין?

על פי חסידי אסכולת הביצוע האותנטי סבורים שהפרשנות המוזיקלית המקובלת מבוססת לעיתים קרובות על מסורות מאוחרות, שאין להם עם רצונו של המלחין או עם נורמות הביצוע של תקופתו, אולם המוזיקאים המתנגדים לאסכולה אינן חולקים על קביעה זו, אלא סבורים שזוהי התעסקות בטפל ולא בעיקר, אשר לטעמם אינו מה היה רצון המלחין – אלא ההבעה המוזיקלית האישית.

תשובה (2): האם עריכתם של תווים עלולה לטשטש את המאפיינים המקוריים של היצירה?

ושוב, חסידי אסכולת הביצוע האותנטי סבורים כי אין לנגן מתווים שנערכו בעת האחרונה, אשר לדעתם אין להם דבר עם רצונו של המלחין או עם נורמות הביצוע של תקופתו, אולם המוזיקאים המתנגדים לאסכולה סבורים שזו התעסקות בטפל ולא בעיקר, שהוא ההבעה המוזיקלית האישית.

תשובה (3): האם נאמנות למקור היא קריטריון מרכזי בקביעת איכותו של ביצוע מוזיקלי?

זו אכן הנקודה שבה חלוקים חסידי אסכולת הביצוע האותנטי ומתנגדיהם. הראשונים סבורים שיש להיות שנאמנות למקור היא העיקר, ואילו המתנגדים לאסכולה סבורים שזו התעסקות בטפל וכי העיקר הוא ההבעה המוזיקלית האישית. זו התשובה הנכונה.

תשובה (4): האם נורמות הביצוע בתקופתנו טובות פחות מנורמות הביצוע שהיו מקובלות בעבר?

מן הקטע יכול להשתמע כי חסידי אסכולת הביצוע האותנטי סבורים שנורמות הביצוע בעבר היו טובות יותר ("הפרשנות המוזיקלית המקובלת מבוססת לעיתים קרובות על מסורות מאוחרות, שאין להם עם רצונו של המלחין או עם נורמות הביצוע של תקופתו"), אולם בכל מקרה מתנגדיהם אינן מביעים את דעתם בסוגיה זו, ולפיכך איננו יכולים לקבוע שדעותיהם חלוקות בשאלה זו.

תשובה (1).

17.

השאלה: בניסוי שנערך בארצות הברית סיפרו החוקרים לנבדקים על מלון הנמצא במדינת איידהו. לאחר מכן הם סיפרו למחצית הנבדקים שאירעה רעידת אדמה במדינת איידהו ומוקדה בעיר שמרחה מהמלון הוא 400 קילומטר, ולמחצית השנייה – שמוקדה הרעידה היה במדינת אורגון הסמוכה, בעיר שמרחה מהמלון גם הוא 400 קילומטר. מתוצאות הניסוי הסיקו החוקרים שקיומו של גבול בינינו לבין מוקד סכנה גורם לנו לחשוב שאנחנו יחסית מוגנים ממנה, גם כאשר המרחק הגיאוגרפי שלנו ממנה הוא אותו מרחק.

איזה מהממצאים שלהלן הוא המתאים ביותר להיות הממצא בניסוי?

פיתרון: מכיוון שמסקנת החוקרים מן הניסוי שבוצע היא כי קיומו של גבול בינינו לבין מוקד סכנה גורם לנו לחשוב שאנחנו יחסית מוגנים ממנה, הרי שהגיויני להסיק כי הנבדקים אשר סופר להם שרעידת האדמה אירעה במדינה הסמוכה – אורגון חששו להתאכסן במלון פחות מאלו אשר סופר להם שמוקד רעידת האדמה היה באיידהו. תשובה (3).

תשובה (3).

הבנת הנקרא (שאלות 18-23)

18. השאלה: בפסקה השנייה, משמעות המשפט "האמנות המקומית החלה להטמיע מוטיבים זרים" (שורה 9) היא ש-

פיתרון: הפסקה השנייה פותחת בתיאור המסחר הענף שקיימה העיר עם ארצות שכנות והחפצים שנמצאו אשר מעידים כי קשרי מסחר אלו השפיעו על האמנות המילטית. מן המשפט ניתן להבין כי האמנות המקומית הושפעה מקשרים אלו, כך שרעיונות מאותן תרבויות החלו להשתקף באמנות המילטית. תשובה (4).

תשובה (1): אמנים שהיגרו למילטוס מארצות שכנות החלו ליצור במסגרת האמנות המילטית

אין בפסקה כל התייחסות לאמנים שהיגרו למילטוס.

תשובה (2): המילטים החלו לייבא יצירות אמנות מתרבויות שעיימן ניהלו קשרי מסחר

אמנם על פי הפסקה המילטים ניהלו קשרי מסחר עם תרבויות אחרות, אולם: (א) לא נאמר האם המילטים ייבאו מהם יצירות אמנות. (ב) מן המשפט שאת משמעותו נתבקשנו לנתח, לא ניתן להסיק כי ייבוא יצירות אמנות היה הסיבה להטמעת המוטיבים הזרים באמנות המקומית.

תשובה (3): האמנות המילטית הפסיקה לחקות תרבויות זרות והחלה לסגל לעצמה סגנון ייחודי

אין כל עדות בקטע לכך שהאמנות המילטית חיקתה בשלב כלשהו תרבויות זרות.

תשובה (4).

19. השאלה: מה היחס בין הפסקה השנייה לפסקה השלישית?

פיתרון: הפסקה השנייה מציגה השערה כי מפגש התרבויות שגרם לשינויים באמנות המילטית השפיעה גם על תחומי התרבות ("אפשר להניח כי גם בתחומי התרבות... בהתהוותה של המחשבה המילטית"), בעוד שהפסקה השלישית מציגה הסבר מדוע הגיוני להניח את ההשערה המועלית בפסקה השנייה, וכיצד השפיע מפגש התרבויות על התפתחות המחשבה המילטית.

תשובה (2).

20. השאלה: הוכחת משפט בהנדסה הנוגע למצולעים יכולה להיות, על פי הפסקה האחרונה, דוגמה ל -

פיתרון: על פי הפסקה הרביעית המדע היווני נבדל מהבבלי והמצרי בכך שלמתמטיקה המצרית והבבלית היה את הפרוצדורות לפתרון בעיות חישוביות והנדסיות מעשיות אשר נבע מתצפיות ואילו היוונים פיתחו מתוך אותן ידע את התורות המופשטות והביאו לעולם את מושגי האקסיומה, ההגדרה וההוכחה (שורה 25). מכאן, שהוכחת משפט בהנדסה הנוגע למצולעים הוא פיתוח שנעשה בהכרח על ידי היוונים, שכן מושג ההוכחה הומצא על ידיהם.

תשובה (1).

21. השאלה: מן הפסקה האחרונה עולה כי -

פיתרון: נבדוק את התשובות המוצעות:

תשובה (1): הידע המתמטי של היוונים לאחר המאה השישית לפני הספירה היה מועט מזה של הבבלים והמצרים.

מכיוון שלפי הקטע היוונים קיבלו מן המצרים והבבלים את הידע המתמטי המעשי (שורה 24), הרי שהידע המתמטי שהיה ברשותם לא היה מועט מזה שהיה ברשות המצרים והבבלים.

אפריל 2013 - הסברים לפרק הראשון במילולית

תשובה (2): תורת המספרים והגאומטריה האאוקלידית לא פותחו כמענה לבעיות מעשיות בלבד.

על פי הקטע המתמטיקה המצרית והבבלית כללו בעיקר פרוצדורות לפתרון בעיות חישוביות ואילו היוונים פיתחו מתוך הידע המעשי של המצרים והבבלים תורות מופשטות כדוגמת תורת המספרים והגאומטריה האאוקלידית, ומכאן שניתן להסיק כי אלו פותחו שלא כמענה לבעיות מעשיות בלבד. זו התשובה הנכונה.

תשובה (3): היוונים השתמשו במושגי האקסיומה, ההגדרה וההוכחה שקיבלו מן המצרים והבבלים.

על פי הקטע היוונים לא קיבלו מושגים אלו מהמצרים והבבלים, אלא הם שפיתחו מושגים אלו (שורות 24-25).

תשובה (4): היוונים החליפו את תורת המספרים והגאומטריה האאוקלידית במושגי האקסיומה, ההגדרה וההוכחה.

על פי הקטע היוונים לא החליפו את תורת המספרים והגאומטריה האאוקלידית אלא פיתחו את התורות הללו (שורות 24-25).

תשובה (2).

22. השאלה: על פי הקטע, תרבויות שקדמו לתרבות היוונית תרמו להתפתחות המחשבה המדעית במילטוס -

פיתרון: על פי הקטע, החשיבה הביקורתית התפתחה במילטוס (שורות 6-5), ולא הייתה קיימת בתרבויות המצרית והבבלית (שורות 13-15), ומכאן שתשובה (3) אינה נכונה. על פי הפסקה השנייה דווקא חוסר היציבות השלטונית במילטוס היא שסיפקה את האווירה למחשבה יוצרת וגמישה, ולפיכך תשובה (4) נפסלת.

אמנם היו בין התרבות המילטית למצרית והבבלית קשרי מסחר אך לא הם שתרמו להתפתחות המחשבה המדעית במילטוס אלא אפשרו מעבר של ידע שהוא היווה את הבסיס להתפתחות מחשבה זו. תשובה (2) נפסלת.

התרבויות שקדמו לתרבות היוונית, כלומר התרבויות המצרית והבבלית, תרמו להתפתחות המחשבה המדעית במילטוס ידע מתמטי שמקורו בתצפיות. תשובה (1).

תשובה (1).

23. השאלה: איזו מהאפשרויות הבאות מדגימה את ה"אופן שלא היה לו תקדים" המוזכר בשורה 2?

פיתרון: הביטוי "אופן שלא היה לו תקדים" מתאר את האופן שבו החלו לחשוב במילטוס אודות היקום. בהמשך מסופר כי בתקופה זו חיפשו לראשונה כללים מאחדים לתופעות הנצפות ביקום, ומכאן שעלינו למצוא תשובה אשר מתארת פריצת דרך מחשבתית שאירעה בתקופה זו במילטוס בהשוואה למקובל לפני בנוגע לניסיון להבין את היקום. תשובה כזו היא תשובה (4).

תשובות (2) ו-(3) מתארות נושאים שבהם התמחו המצרים והבבלים. תשובה (1) – חוסר יציבות שלטונית, אמנם מתארת את אופי המשטר ביוון, אולם לא ידוע כי לא היה תקדים לאופי משטר זה, ומכל מקום לא לזה מתייחס הביטוי "אופן שלא היה לו תקדים".

תשובה (4).